OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosasto

Yksikön päällikkö Lauri Rautio

Erityisasiantuntija Katja Repo

Vastaukset 25.1. kuulemisessa esitettyihin kysymyksiin

25.1.2023

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi pakkokeinolain ja esitutkintalain muuttamisesta sekä niihin liittyviksi laeiksi (HE 217/2022 vp); oikeusministeriön vastaukset lakivaliokunnan 25.1.2023 pidetyssä välivastinekuulemisessa oikeusministeriölle esitettyihin kysymyksiin

Yleistä

Oikeusministeriön edustajat ovat 25.1.2023 osallistuneet otsikossa viitattua esitystä koskeneeseen lakivaliokunnan välivastinekuulemiseen. Kuulemisessa oikeusministeriölle on esitetty joitakin esitykseen liittyviä kysymyksiä, joihin oikeusministeriötä on pyydetty vastaamaan kirjallisesti 25.1.2023 aikana. Oikeusministeriö katsoo muiden kysymysten olleen suunnattu asiassa HE 275/2022 vp sisäministeriölle, joka toimittaa omat vastauksensa erillisessä asiakirjassa.

Miksi esityksessä ei esitetä lisää keinoja puuttua ampuma-aserikoksiin, joita on pidettävä vakavina

Oikeusministeriö toteaa, että esityksessä ehdotetaan törkeä ampuma-aserikos lisättäväksi pakkokeinolain 10 luvun 3 §:n mukaiseen telekuuntelun perusterikoslistaan, vaikka esimerkiksi professori Melander on osin kyseenalaistanut tämän lausunnoissaan. Oikeusministeriö arvioi kysymyksen liittyvän ennen kaikkea siihen, miksi perusmuotoista ampuma-aserikosta ei Keskusrikospoliisin lausunnossaan esittämän mukaisesti ehdoteta lisättäväksi pakkokeinolain 10 luvun 56 §:n mukaiseen ylimääräisen tiedon käyttämisen perusterikoslistaan.

Oikeusministeriö toteaa ehdotukseen vastatun oikeusministeriön 24.1.2023 päivätyssä välivastineessa. Olennaista uusia perusterikoksia harkittaessa on siis arvioida, ovatko lisättäväksi ehdotetut rikokset vakavuusasteeltaan muihin momentissa tarkoitettuihin rikoksiin rinnastuvia ja täyttävätkö ne perustuslain 10 §:n 4 momentissa asetetut vaatimukset yksilön tai yhteiskunnan turvallisuutta taikka kotirauhaa vaarantavista rikoksista. Oikeusministeriö arvioi, että rikoslain 41 luvun §:ssä rangaistavaksi säädetty ampuma-aserikos pitää sisällään varsin monenlaisia tekomuotoja. Kysymys voi olla esimerkiksi ampuma-

Postiosoite Postadress	Käyntiosoite Besöksadress	Puhelin Telefon	Faksi Fax	S-posti, internet E-post, internet
Oikeusministeriö PL 25 FI-00023 Valtioneuvosto Finland	Eteläesplanadi 10 00130 Helsinki Finland	0295 16001 Internat. +358 295 16001	09 160 67730 Internat. +358 9 160 67730	kirjaamo.om@gov.fi www.oikeusministerio.fi www.justitieministeriet.fi

aselaissa säädetyn velvollisuuden tehdä pakkausmerkintä laiminlyöminen. Oikeusministeriö katsoo, että ampuma-aserikos ei siksi vakavuudeltaan vaikuttaisi ainakaan kaikilta osin rinnastuvan muihin momentissa tarkoitettuihin rikoksiin. Epäselvää vastaavasti on, täyttäisikö ampuma-aserikos kaikilta osin perustuslain 10 §:n 4 momentissa asetetut vaatimukset yksilön tai yhteiskunnan turvallisuutta taikka kotirauhaa vaarantavista rikoksista. Lisäksi ehdotuksen perustelut ovat varsin suppeat eikä niidenkään avulla ole mahdollista kattavasti arvioida edellä viitattujen edellytysten täyttymistä.

Miksi esityksessä ei ehdoteta säädettäväksi Rajavartiolaitoksen salaisista tiedonhankintakeinoista

Oikeusministeriö toteaa, että Rajavartiolaitoksen osalta tarpeellisiksi harkitut muutokset pakkokeinolain sääntelyyn sisältyvät esitykseen. Vastaavasti esitys sisältää pakkokeinolain muutosten suoraan edellyttämät muutosehdotukset rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annettuun lakiin. Oikeusministeriö toteaa, että esityksen (HE s. 144) mukaisesti tarkoitus on ollut, että nyt käsiteltävänä olevasta esityksestä muuten johtuvat ja muut esityksessä havaitut mahdolliset muutostarpeet rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annettuun lakiin valmistellaan sisäministeriön valmisteluvastuulla olevissa hankkeissa. Oikeusministeriön käsityksen mukaan sisäministeriössä onkin parhaillaan valmistelussa myös muutostarpeiden arviointi koskien lakia rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa.

Onko sisäministeriön vastineessa lakivaliokunnalle esitetty näkemys ylimääräisen tiedon hävittämistä koskevan sääntelyn eriparisuuden hyväksyttävyydestä hyväksyttävissä

Oikeusministeriö yhtyy sisäministeriön asiassa HE 275/2022 vp esittämään vastineeseen ja katsoo, että asialle on vastineessa esitetty hyväksyttävät perustelut.